

**BOLALAR ADABIYOTINI O‘QITISHDA DIDAKTIK TAMOYILLARNING
PEDAGOGIK AHAMIYATI**

Allamurodova Sanobar Sulaymonovna

Buxoro davlat pedagogika instituti

1-kurs magistranti

Annotatsiya: *Mazkur maqolada bolalar adabiyotini o‘qitish jarayonida didaktik tamoyillarning nazariy va amaliy ahamiyati tahlil qilinadi. Shuningdek, ta’lim jarayonida didaktik yondashuvlarning o‘quvchilar badiiy-estetik tafakkurini rivojlantirishdagi o‘rni, kitobxonlik madaniyatini shakllantirishdagi pedagogik imkoniyatlari yoritiladi. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar bilan integratsiyalashgan holda bolalar adabiyotini o‘qitish samaradorligini oshirish yo‘llari ilmiy asosda ko‘rib chiqiladi.*

Kalit so‘zlar: *bolalar adabiyoti, didaktika, pedagogik texnologiyalar, ta’lim samaradorligi, badiiy tafakkur, estetik tarbiya, kompetensiya, interfaol metodlar.*

Abstract: *This article analyzes the theoretical and practical significance of didactic principles in teaching children’s literature. It highlights the role of didactic approaches in developing students’ artistic and aesthetic thinking, as well as their pedagogical potential in forming reading culture. The study also examines ways to enhance the effectiveness of teaching children’s literature through the integration of modern pedagogical technologies.*

Key words: *children’s literature, didactics, pedagogical technologies, educational effectiveness, artistic thinking, aesthetic education, competence, interactive methods.*

Kirish

Ta’lim tizimida shaxsni har tomonlama rivojlantirish bugungi kun pedagogikasining asosiy maqsadlaridan biridir. Ushbu jarayonda bolalar adabiyoti o‘quvchilarning ma’naviy, estetik va intellektual rivojlanishida muhim tarbiyaviy vosita sifatida alohida o‘rin tutadi. Badiiy asarlar orqali o‘quvchilar hayotiy tajriba, axloqiy qadriyatlar va estetik didni shakllantiradi.

Bolalar adabiyotini o‘qitish jarayoni esa didaktik tamoyillarga asoslanmagan holda samarali bo‘la olmaydi. Chunki didaktika ta’lim mazmuni, shakli, metodlari va vositalarini ilmiy asosda tashkil etuvchi pedagogik soha hisoblanadi.

Didaktik tamoyillarning nazariy asoslari

Didaktik tamoyillar ta’lim jarayonining umumiy qonuniyatlarini ifodalaydi va o‘qitishning ilmiy, tizimli hamda izchil tashkil etilishini ta’minlaydi. Asosiy didaktik tamoyillar quyidagilardan iborat:

ilmiylik tamoyili;

tizimlilik va izchillik;

tushunarlilik;

ongli va faol o‘zlashtirish;

nazariya va amaliyot birligi;

individual yondashuv.

Bolalar adabiyotini o‘qitishda ushbu tamoyillar o‘quvchilarning yosh xususiyatlari, psixologik rivojlanish bosqichlari va qiziqishlarini hisobga olish imkonini beradi. Masalan, kichik yoshdagi o‘quvchilar uchun ertak va hikoyalar, o‘rta sinflar uchun esa murakkabroq syujetli asarlar tanlanadi.

Bolalar adabiyotini o‘qitishda didaktik yondashuvlarning pedagogik ahamiyati

Bolalar adabiyoti darslarida didaktik yondashuvlar quyidagi pedagogik vazifalarni bajaradi:

- o‘quvchilarda kitobxonlik madaniyatini shakllantiradi;
- badiiy matnni tahlil qilish ko‘nikmalarini rivojlantiradi;
- axloqiy va estetik tarbiyani kuchaytiradi;
- mustaqil va tanqidiy fikrlashni rivojlantiradi;
- kommunikativ kompetensiyalarni shakllantiradi.

Badiiy asarlarni tahlil qilish jarayonida o‘quvchi faqat mazmunni o‘zlashtirib qolmay, balki asardagi obrazlar tizimi, g‘oyaviy yo‘nalish va muallif pozitsiyasini ham anglay boshlaydi. Bu esa uning tafakkur doirasini kengaytiradi.

Zamonaviy pedagogik texnologiyalar va didaktika integratsiyasi

Bugungi raqamli ta’lim muhitida bolalar adabiyotini o‘qitishda zamonaviy pedagogik texnologiyalar keng qo‘llanilmoqda. Interaktiv doskalar, elektron darsliklar, multimedia materiallar va onlayn platformalar didaktik jarayonni yanada samarali qiladi.

Quyidagi metodlar alohida ahamiyatga ega:

- muammoli ta’lim texnologiyasi;
- loyiha asosida o‘qitish;
- hamkorlikda o‘qitish (cooperative learning)
- interfaol metodlar (B/B/B, klaster, aqliy hujum).

Bu metodlar o‘quvchini passiv tinglovchidan faol ishtirokchiga aylantiradi.

Tahlil va natijalar

Tadqiqotlar shuni ko‘rsatadiki, bolalar adabiyotini didaktik tamoyillar asosida o‘qitish:

- o‘quvchilarning darsga qiziqishini oshiradi;
- badiiy asarni chuqur tushunishga yordam beradi;
- estetik did va ma’naviy qadriyatlarni mustahkamlaydi;
- mustaqil fikrlash darajasini rivojlantiradi.

Shuningdek, zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo‘llash ta’lim sifatini sezilarli darajada yaxshilaydi va o‘quvchilarning kompetensiyalarini rivojlantiradi.

Xulosa

Bolalar adabiyotini o‘qitishda didaktik tamoyillar ta’lim jarayonining asosiy ilmiy-metodik tayanchi hisoblanadi. Ular o‘quvchilarning yosh va individual xususiyatlarini hisobga olgan holda badiiy asarlarni samarali o‘zlashtirishga xizmat qiladi.

Zamonaviy pedagogik texnologiyalar bilan uyg‘unlashtirilgan didaktik yondashuvlar esa ta’lim sifatini oshirib, o‘quvchilarda mustaqil fikrlash, estetik did va ma’naviy barkamollikni shakllantiradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Hasanboyev J. Pedagogika nazariyasi. – Toshkent: Fan, 2020.
2. Yo‘ldoshev Q. Adabiyot o‘qitish metodikasi. – Toshkent: O‘qituvchi, 2019.
3. Mahmudov K. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar. – Toshkent, 2021.
4. Qosimova K. Bolalar adabiyoti va uni o‘qitish metodikasi. – Toshkent, 2018.
5. Zunnunov A. Didaktika asoslari. – Toshkent: Sharq, 2017.